

DCC - 14031 26.21.

Отговори

от Петко Русев Георгиев - съдия в РС Елин Пелин, кандидат за Административен ръководител - председател на РС Елин Пелин

На въпроси, поставени от Директора на „Български институт за правни инициативи“ с изх. № ИПСН-313-230124

Уважаеми членове на Съдийска колегия на Висшия съдебен съвет, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет, съгласно пар. 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/ 22.12.2023 г.),

Уважаема госпожо Директор на „Български институт за правни инициативи“,

Представям отговори на поставените към мен въпроси от „Български институт за правни инициативи“ в качеството ми на кандидат за Административен ръководител - председател на РС Елин Пелин, както следва:

1. Какво е Вашето мнение за промените в Конституцията на Република България, отнасящи се до съдебната власт, обн. в ДВ бр. 106 от 22.12.2023 г.?

Основните промени на Конституцията, обн. в ДВ 106/2023 г., са: ограничаване на възможността на президента да избира служебен премиер в определен кръг длъжностни лица; разделянето на Висшият съдебен съвет на две – Висш съдебен съвет (ВСС) и Висш прокурорски съвет (ВПС); определяне на правомощията на всеки от новите съвети и на Общото събрание на ВСС и ВПС; намаляване на мандата на изборните членове на Висшия съдебен съвет от 5 на 4 години (чл. 130а, ал. 5 от Конституцията) и на мандата на главния прокурор от 7 на 6 години (чл. 130, ал. 2 от Конституцията). Правораздаването като функция на съдилищата е израз на разбирането за правовата държава, основано на отричане на абсолютната власт на държавата, на признаване на господството на правото, на гаранции и закрила на личната и политическата свобода чрез разделяне, ограничаване и балансиране при упражняване на държавната власт. При положение, че промените са факт (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.) и са въпрос на целесъобразност на законодателя, единствено КС има възможност да прецени дали с тези промени има намеса в независимостта на съдебната власт (чл. 117, ал. 2 от Конституцията) и се нарушава принципа на разделение на властите (чл. 8 от Конституцията).

2. В преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на КРБ (ДВ, бр. 106 от 2023 г.) е посочено, че „§ 23. (1) Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се избират в срок от три месеца след влизане в сила на законите, които се отнасят до прилагането на чл. 129 - чл. 130б.“ По какъв начин трябва да се проведе този избор, според Вас, за да се избегне усещането за манипулации на вота?

Смятам, че процедурата по избор на членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет следва да бъде открита, публична и прозрачна. Несъмнено е, че следва да бъдат взети мерки срещу всяка възможност за манипулиране на вота.

2. На 11.10.2022 г. СК на ВСС взе решение да не прилага нито един от 4-те разработени модела за реформа на съдебната карта. Какво е Вашето мнение по въпроса? Смятате ли, че концепцията за общностния съд с по-висока ангажираност на съдиите в живота на дадена общност може да бъде алтернатива на преформатиране на съдебната карта?

Считам, че се положиха много усилия към разработване на модели за реформа на съдебната карта, които за съжаление не доведоха до промяна. Смятам, че следва публично и ясно да се формулират целите на съдебната реформа. Успешни практики от други държави (като тези от общностния съд) следва да се прилагат внимателно, като се вземат предвид спецификите на правните системи и се следи за резултатите. Считам, че концепцията за общностния съд с по-висока ангажираност на съдиите в живота на дадена общност не може да бъде алтернатива на преформатирането на съдебната карта.

3. Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти (от нормативен и организационен характер) за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати.

Натовареността не се изчерпва в бройки дела, дори разграничени по видове, а следва да се взема предвид фактичката и правната им сложност. С оглед това следва да изготвят ясни и обективни критерии за измерване на реалната натовареност. Считам, че с оглед увеличението на броя на заведени дела са необходими и законодателни промени, насочени към опростяване на съдебните процедури, което ще намали продължителността на производствата, като се внимава това да не рефлектира върху достъпа до правосъдие.

4. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса - смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т нар. „трима големи“?

По този въпрос тече дискусия от доста време. Към момента според разпоредбата на чл. 218, ал. 1 ЗСВ председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба получават основно месечно възнаграждение, равно на 90 на сто от възнаграждението на председателя на Конституционния съд. Основното месечно възнаграждение за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност се определя в размер на удвоената средномесечна заплата на застите лица в бюджетната сфера съгласно данните на Националния статистически институт (чл. 218, ал. 2 ЗСВ). Висшият съдебен съвет според магистратските длъжности утвърждава Таблица № 1 за определяне на максималните основни месечни работни заплати на съдии, прокурори и следователи. До момента обикновено веднъж годишно се увеличаваха с определен процент размера на основните трудови възнаграждения, като се използваше равен процент при увеличение на трудовото възнаграждение, което доведе до увеличение на възнаграждението на най-високите нива с най-голяма номинална сума, съответно най-ниските нива - с най-малка. За затваряне на ножицата БИПИ предложи на ВСС 3 модела

за определяне възнагражденията в съдебната система. Първият модел се основава на процент от най-високото ниво с различни проценти за съответните нива. Вторият модел - основна сума, която да е еднаква за всички магистрати над младшите, сума за ръководните длъжности и допълнително възнаграждение за комплексност на делата при двете най-високи инстанции. Третият модел предвижда отново фиксирано основно възнаграждение, няма завишаване на сумите за отделните рангове, но за сметка на това се включват 13 и 14 заплати. От представените от ВСС три модела за определяне на възнаграждението на магистратите, принципно подкрепям модел 2 - фиксирано основно възнаграждение, еднакво за всички магистрати на основата на базисна сума, еднаква за всички магистрати, сума за ръководните длъжности и допълнително възнаграждение за комплексност на делата при двете най-високи инстанции, което ще даде възможност за адекватно увеличаване и балансиран растеж на възнагражденията.

5. Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Първоначалното въвеждане на Единната информационна система на съдилищата ЕИСС беше съпътствано с множество технически проблеми и отнемане на време от други дейности. Впоследствие модулите на програмата се подобриха, но и към момента ЕИСС създава немалко затруднения. Изготвянето и изпращането на всеки от приложени по делото документи изисква служителите да си създават множество задачи, да ги приемат и изпълняват, след това да поставят задача и на съдията. Последният да приеме задачата, да анализира документа, да изготви становище, да въведе в системата съдебен акт и да го подпише с електронен подпис. При много задачи няма как да стигне времето на изпълняващия, което допълнително забавя всяко процесуално действие. Следва да се вземат мерки за надграждане и усъвършенстване на ЕИСС, за да стане удобна за ползване и при работата с нея да не се губи излишно време. Искам да отбележа, че не следва деловодните системи да сменят често, тъй като всяка промяна води до необходимост от нови обучения при липса на съвместимост на различните деловодни системи, по които съдилищата са работили досега.

6. В края на своята работа 48-мото НС прие законопроект за изменение и допълнение на Закона за медиацията, с който се предлага задължително въвеждане на процедурата по медиация по някои видове дела в контекста на Концепцията за това, изготвена от ВСС. Какво е Вашето мнение Ви за задължителното препращане към медиация по висящи съдебни дела?

Задължителното препращане към медиация е възможно да доведе до нейното проформа осъществяване. Несъмнено е, че медиацията е полезен инструмент, чиято употреба следва да се увеличи, а всяка стъпка към доброволно уреждане на споровете следва да се поощрява.

7. През 2016 г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Вече изминаха повече от 5 години от действието на тези текстове. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика? Как се реализира съдийското самоуправление съда, в който правораздавате?

Считам, че следва да се стимулира съдийското самоуправление, като се предостави възможност съдиите да работят, да изразяват становища и да комуникират помежду си и с други органи. В РС Елин Пелин се провеждат чести общи събрания, което е възможно с оглед малкия брой съдии в РС Елин Пелин.

8. Вече няма общ Кодекс за етично поведение на българските магистрати. До какво смятате, че ще доведе разделянето на двата отделни етични кодекса?

Считам, че с приемането на Кодекс за етично поведение на българските съдии и Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи се отчитат спецификите на дейността на магистратите, като двата нови кодекса възпроизвеждат принципите и правилата на отменения Кодекс за етично поведение на българските магистрати. Видно е от съдържанието на Кодекс за етично поведение на българските съдии, че са детайлизирани основните принципи за независимост, безпристрастност, справедливост, почтеност, благоприличие, вежливост и толерантност, компетентност и квалифицираност, и конфиденциалност, като прави впечатление, че принципите за почтеност и благоприличие са изведени пред този за вежливост и толерантност спрямо отменения кодекс.

9. На стр. 10 от концепцията Ви сочите, че основен проблем за съдиите в РС - Елин Пелин е високата натовареност. Какви мерки бихте предприели, ако бъдете избран за административен ръководител?

Не са много правомощията на един административен ръководител, регламентирани в чл. 80 ЗСВ, които могат да повлияят по някакъв начин на високата натовареност, като те са от организационен и разяснителен характер. В концепцията си съм посочил следните насоки: периодично провеждане на работни срещи на съдиите в насока анализиране и обобщаване практиката на съда, обсъждане промените в законодателството и актуалната съдебна практика; стимулиране на съдиите и служителите да повишават своята квалификация чрез участие в обучения и семинари; създаване на регистър за обучения, семинари и квалификации на съдиите и служителите; засилване ролята на общото събрание; подобряване комуникацията с кметове на общини и кметски наместници в насока разясняване промените в законодателството и актуализиране на указанията за редовно и своевременно връчване на съдебни книжа. Считам, че следва да използва всяка възможност за засилване капацитета на обслужващия съдиите административен персонал, тъй като специализация на съдиите не е възможна с оглед малкия брой съдии в РС Елин Пелин.

10. На стр. 16 от концепцията Ви сочите, че една от препоръките в акт на ИВСС е: „Предприемане на адекватни мерки за допълнително повишаване на броя на потвърдените от въззивната инстанция съдебни актове и намаляване на броя на отменените и изменените съдебни актове, чрез по-задълбочена подготовка на делото преди открито съдебно заседание“. Ако бъдете избран за административен ръководител, как бихте приложили тази препоръка?

Считам, че бързото правосъдие не следва да бъде за сметка на качествено такова, като следва да се дефинират и изяснят причините за забавата в производството по конкретните казуси, след което да се формулират мерки за преодоляването им. Освен това следва да се има предвид, че правораздаването не е техническа дейност, а такава от която са засягат човешки съдби.

11. На стр. 20 очертавате целите си и мерките, с които смятате да ги постигнете. Една от тях е: „Създаване на механизъм за стимулиране на ефективни и отговорни съдии

и съдебни служители чрез отчитане и обявяване на резултатите от конкретни постижения“. Бихте ли обяснили в конкретика как бихте изпълнили тази мярка?

Визията ми за стимулиране на ефективно работещи съдии и съдебни служители може да се реализира чрез обявяване на резултатите и обсъждане на успешни практики в работата на съда. Считаю, че административният ръководител следва да развива експертните и лични качества на съдиите и съдебните служители, да стимулира диалогичността, да умее да мотивира колектива и да реагира адекватно.

25.01.2024 г.

С уважение:

Петко Георгиев